

inbo

Instituut voor natuur- en bosonderzoek
Research Institute for Nature and Forest

Mevr. Griet Beckers
Ambtenaar privé-bos
Agentschap Natuur en Bos
Koningin Astridlaan 50 bus 5
3500 Hasselt

<i>Contactpersoon</i>	<i>Telefoonnummer</i>	<i>Referentie</i>	<i>Datum</i>
An Vanden Broeck An.vandenbroeck@inbo.be	054/43 71 25	INBO.A.2008.68	dinsdag 22 april 2008

Betreft: uw adviesaanvraag van 7 april 2008 omtrent behoud en herstel zwarte populier

Geachte mevrouw Beckers,

Hieronder een antwoord op uw vragen.

Bestaan er richtlijnen omtrent de geschiktheid van het genetisch materiaal?

Bij aanplant van zwarte populier is het aan te raden plantmateriaal te gebruiken uit België. Aangezien de genetische diversiteit van de Belgische relictindividuen zo beperkt is, wordt materiaal uit geografisch aangrenzende Franse, Duitse of Nederlandse gebieden ook geschikt geacht. Zo werd voor het herintroductieproject langs de Grensmaas ook materiaal aangeplant uit naburige Duitse, Nederlandse en Franse populaties uit het stroomgebied van de Rijn. De Rijn is zoals de Maas ook een grind- en regenrivier. De aangeplante bomen langs de Grensmaas dienen als een bronpopulatie voor de productie van zuivere zaden waardoor spontane kolonisatie van de grindoevers in de toekomst weer mogelijk wordt. Het is heel **sterk af te raden** om de fastigiata cultivar “**Populus nigra cv. Italica**” of de Italiaanse kaarspopulier aan te planten nabij de Grensmaas. Deze mannelijke kloon afkomstig uit de Balkan regio wordt veel aangeplant als windsingel maar hoort niet thuis in natuur- en bosgebieden. De aangeplante exemplaren vertegenwoordigen slechts één kloon of genotype en verspreiden massaal hun pollen waardoor ze bij bestuiving zorgen voor een sterke vermindering van de genetische diversiteit en een verminderde vitaliteit van de nakomelingen. Het is daarom aan te bevelen recente aanplantingen van de Italiaanse kaarspopulier langs de oevers van de Grensmaas te vervangen door autochtone zwarte populier.

Waar kan men als particulier geschikt plantgoed aankopen?

Er is geen geschikt plantgoed verkrijgbaar in de handel. Enkel de cultivar P. nigra cv. Italica is te koop in België. Soms kan men in Nederland wel nog andere klonen (cultuurvariëteiten) van zwarte populier vinden. Stichting BRONNEN uit Nederland, (<http://www.bronnen.nl/nlkweek.html>) verhandelt wel in beperkte mate autochtone zwarte populier (herkomst Nederland en Duitsland). Het verhandelen van zwarte populier als bosplantsoen is in Vlaanderen niet mogelijk aangezien er geen erkend uitgangsmateriaal is en gezien de wet op bosbouwkundig teeltmateriaal. Het INBO werkt aan een dossier om Vlaams uitgangsmateriaal te laten erkennen en het verhandelen in de toekomst wel mogelijk te maken. Soms heeft het INBO plantsoen ter beschikking afkomstig van afgelopen onderzoeksprojecten.

Aan welke vereisten moet de standplaats voldoen?

De voornaamste bodemvereiste is een goed vochthoudende bodem. Indien voldoende water aanwezig, groeit de boom goed op zowel arme grind en zandgrond als rijkere klei en leembodems. De bomen zijn zeer gevoelig voor uitdroging in de eerste jaren na aanplant. Aangezien ze een trage groei kennen in vergelijking met de hybride cultuurpopulier, zijn ze ook gevoelig aan concurrentie met grassen en andere vegetatie. Het gebruik van boomplaten kan hier een oplossing bieden. Ook bescherming tegen konijnenvraat, vraat van runderen en paarden is aangeraden.

Welke regio komt in aanmerking voor herintroductie en herstelprojecten?

De zwarte populier is een typische soort van zachthout-ooibossen, bossen die vroeger van nature voorkwamen langs oevers van dynamische rivieren. Daarom zijn de relictten nu nog te vinden in de valleien van grote rivieren zoals de IJzer, Dender, Schelde en Maas. De Grensmaas is de enige rivier in Vlaanderen waarbij de natuurlijke rivierdynamiek opnieuw wordt hersteld en waar oeverbanken en grindbanken voorkomen die spontaan door populier kunnen worden gekoloniseerd. Hier heeft het dus zin opnieuw populaties van zwarte populier te herintroduceren omdat de soort zich hier verder kan voortplanten en zo opnieuw kan bijdragen tot de ontwikkeling van ooibossen. Voor de meeste andere Vlaamse riviersystemen ontbreekt de rivierdynamiek en zijn er geen of zo goed als geen kansen voor de zwarte populier om zich voor te planten en opnieuw populaties op te bouwen.

Uiteraard is het altijd zinvol om hier en daar, ook buiten de vallei van de Grensmaas, zwarte populier aan te planten als knotboom, houtwal of klein landschapselement. Dit is een vorm van genenbewaring en verrijkt het landschap en de biodiversiteit. Zwarte populier is niet geschikt voor houtproductie.

Zijn er criteria waaraan men als particulier moet voldoen?

Neen

Kan er beheeradvies gegeven worden?

Aanplanten op een voldoende vochthoudende bodem, beschermende maatregelen nemen tegen concurrentie met grassen en andere vegetatie en tegen vraat van runderen en konijnen (zie hierboven). Eventueel kan men, indien men eerder opgaande bomen wenst, de eerste jaren de onderste takken wegsnoeien. Zoals de cultuurpopulier is ook de zwarte populier gevoelig aan roestziekte. Aantasting door de roestschimmel is te herkennen aan de gele vlekjes aan de onderzijde van de bladeren. Ernstige roestaantastingen zorgen voor groei- en vitaliteitsvermindering. Meestal blijven infectie en gevolgen binnen de perken.

Is er specifieke begeleiding nodig?

Aandachtspunten werden hierboven reeds gemeld. Verder geen specifieke begeleiding nodig.

Indien U nog vragen hebt, contacteer ons gerust op hoger vermeld telefoonnummer.

Vriendelijke groeten,

Jurgen Tack
Administrateur Generaal